

Verlag Netwerkbijeenkomst Sport & OS 21 september 2010

Hortus – Amsterdam
21 september 2010
10.00 – 14.00 uur

Thema van de scenariobijeenkomst:

verkennen 'voorkeurstoekomst' van Nederlandse Sport & OS veld.

Aan de hand van een omgevingsanalyse werken we gezamenlijk een viertal toekomstscenario's uit. We denken daarbij na over de relevante omgeving van de sport en OS sector (wereldwijd) en hoe deze zich in de toekomst kan ontwikkelen. De toekomstscenario('s) laten zien welke ontwikkelingsrichtingen het thema sport en OS in Nederland kan inslaan, en wat dit betekent voor de verschillende betrokken organisaties.

Opening

Niek Bakker van MDF, de moderator van de bijeenkomst, heet iedereen welkom en geeft een toelichting op het doel en de werkwijze van de bijeenkomst.

Het doel is tweeledig:

- Uitwerken van waarschijnlijke en gewenste toekomstscenario's in het Nederlandse Sport & OS veld.
- Toekomstige kansen, risico's en mogelijke (gezamenlijke) activiteiten verkennen en eventueel vaststellen.
- Hoewel we met grotendeels Nederlandse partners samen zitten is het van groot belang niet vanuit eigen (organisatie)belang te denken maar ook de belangen vanuit het Zuiden mee te nemen en na te denken over de sector als geheel.

Introductie

Helga van Kampen van de NCDO geeft een korte presentatie van de bevindingen van een eerder door Neekers en Janssens uitgevoerd onderzoek naar het onderwerp en van de gesprekkenreeks nav dit onderzoek met als doel een heldere omgevingsanalyse te krijgen.

We zijn nu 10 jaar met sport bezig. Moeten we verder en zo ja, hoe? Volgens het onderzoek en de gesprekkenreeks zou dat in ieder geval niet op dezelfde wijze moeten. Hoe dan wel? Wat wel en niet? En kunnen andere partijen de bestaande activiteiten die op dit moment door het programma sport van NCDO worden uitgevoerd eventueel voortzetten? Belangrijkste bevindingen uit het onderzoek en de gesprekkenreeks zijn:

Enkele conclusies

- Er is een groeiende interesse in sport, ook internationaal.
- Erkenning en steun van de overheid zijn belangrijk.
- De actoren weten elkaar goed te vinden.
- Het is een gesloten sector en een heterogeen veld (in NL).

Belangrijkste kritiepunten

- Er is behoefte aan middelen, maar die zijn moeilijk te ontsluiten.
- Er is een tweesporenbeleid en dat draagt niet noodzakelijkerwijs bij aan coherentie van beleid.
- Middelen zijn beperkt beschikbaar (en dus ook tijd)
- Er is vooral een focus op de eigen organisatie en het uitvoeren van eigen projecten.

- Er heerst een onuitgesproken rivaliteit tbv zelfbehoud (concullega's).
- Er is kritiek op elkaar zonder dat dit uitgesproken wordt.

Belangrijkste behoeftes

- Middelen.
- Mainstreaming van het thema.
- Gezamenlijk fondsen ontsluiten.
- Samenwerking (die is nu alleen functioneel).
- Meer kennis (er is bereidheid om te leren).
- Er is sprake van professionaliteit, maar het 'sterke merk' is niet in balans met de praktijk.

Op basis van deze gegevens zijn de twee voornaamste 'kernonzekerheden' voor het werkveld sport en OS af te leiden. Kernonzekerheden zijn factoren die van grote invloed zijn op de toekomst in dit geval van het werkveld sport. Voor het sport en OS veld zijn dit (veel/weinig) **middelen** en **samenwerking** (nauwe samenwerking/competitie). Op basis van deze twee kernonzekerheden kunnen we straks vier scenario's uitwerken.

Oefening 1 – weersvoorspelling

Vijf groepen maken elk als weerman of -vrouw een weersvoorspelling voor de toekomst van het veld Sport & OS. De daaruit ontstane weerkaarten worden opgehangen en plenair besproken.

Groep Erwin Krol

Verwachting is gemaakt over een periode van vijf jaar (er is niet duidelijk geworden of het om Nederland gaat of dat het globaal is):

- Sport en OS zijn weergegeven als plantjes die af en toe regen nodig hebben.
- Het weerbeeld is doorgaans onrustig.
- De wind komt vooral uit de hoek van de overheid, maar kan nog draaien.
- Na enige turbulentie verwachten we in 2015 mooi weer.

Groep Piet Paulusma

Over een periode van twee jaar bekeken:

- Weinig veranderingen.
- De middelen zijn toereikend.
- Het is rustig, stabiel weer met temperaturen van 18 à 19°C.

Vanaf 2015:

- Afname van de rol van de overheid, toename van die van het bedrijfsleven.
- Het wordt mogelijk een tijdje wat killer, daarna weer warmer.

Groep Marjon de Hond

Over een periode van twee jaar:

- Zonnig.
- Windrichting vooral intern; kracht 6-7 Bft.
- Mistig zonnetje voor de toekomst (rond 2012).
- Daarna weer volop zon.
- Maar er moet wel wat gebeuren!

Groep Helga van Leur

- Mondialisering heeft invloed op Afrika.
- Als we samenwerken komen we vooruit.
- Paralympics in 2018 hierheen om meer financiering te krijgen.
- Soms zon, soms regen.
- Nu werken we vooral langs elkaar heen, niet samen.
- Uiteindelijk wordt het zonnig!

Groep Peter Timofeeff

- De wereld beïnvloedt het Nederlandse weer.
- Er hangen wat donderwolken, maar we zijn positief.
- Europa beïnvloedt het Nederlandse weer positief.
- Ook vanuit het Zuiden is er zon, maar er is onvoldoende zon vanuit Nederland naar het Zuiden.
- We moeten andere delen van de wereld gebruiken om een aangename gemiddelde temperatuur te krijgen.

Het scenariomodel

Helga van Kampen legt het scenariodenken uit en geeft een korte schets van de omgevingsfactoren die van invloed zijn op het werkveld sport en OS.

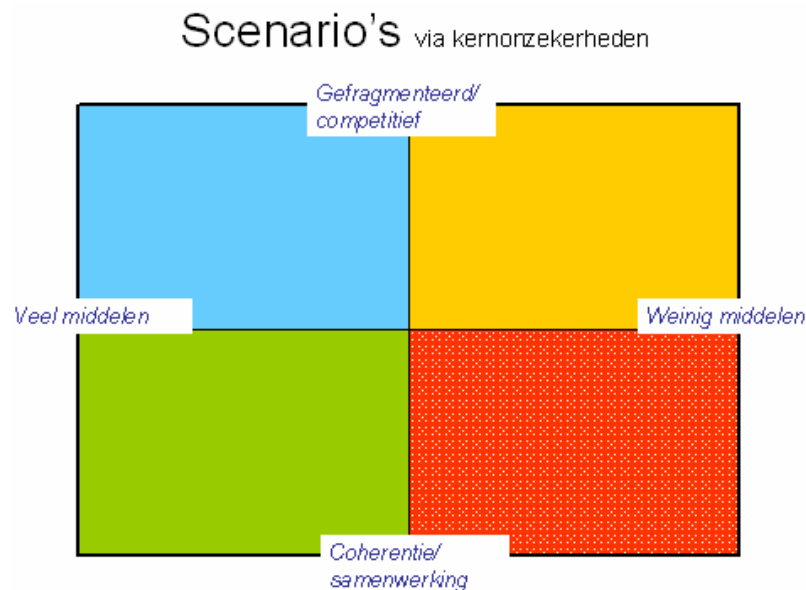
Belangrijke invloeden uit de contextuele omgeving (hier heeft de sector niet/nauwelijks invloed op maar deze factoren hebben wel invloed op de sport en OS sector):

- Demografische ontwikkelingen (1,4 miljard mensen extreem arm, gat tussen rijk en arm wordt groter, gender equality (mdg 3) verloopt traag, 42 miljoen vluchtelingen, 1 op 4 kinderen nog ondervoed, enz.).
- Economische ontwikkelingen (Economisch herstel Europa zet door maar groei is slechts 1,2 %, Economische groei Afrika constant positief (5,2% in 2011) emerging markets zoals China, India en Brazilië snelst groeiende economieën)
- Sociale en culturele ontwikkelingen (meer behoefte aan kennis delen, kleiner wordende wereld, multi stakeholder approach is van belang enz.).
- Politieke ontwikkelingen (OS onder druk, geen stabiel sportbeleid, er gaat een andere politieke wind waaien enz.).
- Ecologische ontwikkelingen (biobrandstof, duurzaamheid, enz.).
- Technologische ontwikkelingen (mobiele telefonie, vele technologische snufjes (bv applicaties voor ngo's) beschikbaar, sociale netwerken etc.).

De werkomgeving van de sport en OS sector wordt bepaald door de volgende invloeden:

- Spelers.
- Marktvraag/diensten. Wat is de vraag uit het Zuiden? Welke diensten leveren we vanuit Nederland?
- Middelen. Waar komen ze vandaan?
- Kennis en leren, hoe wordt er invulling aan gegeven?
- Technologische trends, welke zijn er en waar maken we gebruik van?

Helga geeft met behulp van moodboards een indruk van hoe de scenario's in de vier kwadranten er voor het sport en OS veld uit kunnen zien:

Belangrijk is dat je je realiseert dat je mogelijk weerstand voelt of voorkeur hebt voor een kwadrant. Dat is heel natuurlijk. Echter in ieder kwadrant zitten mogelijkheden en risico's. Daag jezelf uit bij de volgende oefeningen zo open mogelijk te kijken naar de verschillende kwadranten en je niet te laten leiden door weerstand/voorkeur.

Oefening 2 – scenario's

De deelnemers wordt gevraagd om, in groepen en naar aanleiding van de weerkaarten, van elk van de vier kwadranten – blauw, geel, rood en groen – een scenario naar keuze te maken, rekening houdend met de invloeden. Dit hoeft niet het meest gewenste of waarschijnlijke scenario te zijn. Deelnemers gaan een kwadrant invullen en benoemen hierbij ied de invloeden van de werkomgeving (spelers, markt/vraag/diensten, kennis/leren, technologische trends). Na een half uur worden de uitgewerkte scenario's gepresenteerd.

Presentatie van de gekozen scenario's

Blauw – voldoende middelen en competitief/gefragmenteerd

- Europese fondsen inzetten.
- Veel spelers.
- Eigen merk in de markt zetten, verschillende niches.
- Geld is er, het moet alleen nog gevonden worden.
- Consumenten/clienten die eisen stellen (vraag).
- Kennis blijft in eerste instantie intern, want we zijn competitief (uiteindelijk zal die kennis zich vanzelf verspreiden).

Geel – weinig middelen en competitief/gefragmenteerd

Struggle for life

- Minder spelers (survival of the fittest), fusies.

- De markt zal vragen om meer focus, toegevoegde waarde, een commerciëlere benadering.
- Samenwerking ontstaat door gebrek aan middelen, niet door inhoudelijke overeenstemming.
- Zoeken naar andere middelen, zoals 'wie helpt mijn imago verbeteren?' (ambassadeurs).
- Kennis: men wordt creatiever in het vinden van middelen, gaat op zoek naar nieuwe knowhow.
- Technologie: focus op nieuwe vormen van (massa)communicatie.
- Internationale ontwikkelingen: organisaties worden autonomer (zelfbehoud).

Rood – weinig middelen en samenwerkend/coherent

Samen strijden, ~~samen ten onder~~ overleven

- Samen de doelen bepalen op verschillende gebieden.
- Samen de diverse expertises in kaart brengen.
- Tweerichtingsverkeer Zuiden-Nederland. BELANGRIJK!
- Er zullen partijen afvallen.
- De samenwerkende partijen moeten een structuur vinden, bijvoorbeeld een stuurgroep en commissies (voor draagvlak, fondsenwerving, enz.).
- Er moeten andere middelen worden aangeboord.

Groen – voldoende middelen en samenwerkend/coherent

We zijn het eens over het doel: sport inzetten voor ontwikkeling.

Het groene scenario is niet per se het ideale scenario.

Uitdagingen:

- Zoeken naar eenheid en diversiteit.
- Het verschil tussen Noord en Zuid zien kwijt te raken (vandaag hadden hier volgens de spreker ook deelnemers uit het Zuiden moeten zijn).

Proces:

- Een parapluorganisatie opzetten, maar los-vast, ieder op zijn eigen wijze. ('honderd bloemen mogen bloeien').
- Een doel bepalen.
- Goed georganiseerde structuur en regels opzetten, maar waken voor al te bureaucratische organisatie.

[Lunchpauze]

Oefening 3 – realiseren van de scenario's

Wat moet er gebeuren om deze scenario's te realiseren? In het meest gewenste scenario en in het meest waarschijnlijke scenario?

Groen – voldoende middelen en samenwerking

Proces:

- Een gezamenlijk doel voor ogen krijgen.
- Intern draagvlak creëren.
- Een organisatievorm kiezen: een koepelorganisatie, een netwerk of een 'board'
- Nieuw brand neerzetten (niet iedereen in de groep was het daarmee eens)
- Expertises in kaart brengen.

Mogelijkheid: mensen met diverse expertises in een 'board' met een nieuw brand, maar daaronder aparte organisaties die hun werk blijven doen.

Geel – weinig middelen, geen samenwerking.

- Organisaties moeten zich profileren (ieder voor zich) met ondersteuning van instanties als het ministerie van Buitenlandse Zaken en het Mulier Instituut.
- Met de vragen en eisen uit het Zuiden moet rekening worden gehouden.
- Er moet worden bijgedragen aan verbetering van de situatie in het Zuiden.

Rood – weinig middelen, wel samenwerking

Ze zien een uitgebreide vorm van samenwerking:

- Waarom is er nu nog nauwelijks tot geen samenwerking? Dit zou moeten worden geïnventariseerd.
- Rekening houden met eigenbelangen, diverse culturen, zelfbehoud, enz.
- Expertise in kaart brengen. Welke moeten nog worden toegevoegd? (Alleen onderzoek is niet bevredigend).
- Pijlers van de samenwerking benoemen.
- Gezamenlijk doel bepalen.

Hoe het verder georganiseerd dient te worden is de groep niet duidelijk (in ieder geval geen club van 30 directeuren).

Blauw – voldoende middelen, geen samenwerking

- We moeten meer naar de markt kijken (wat wil de klant?).

Een hardere benadering is nodig, met:

- eigen profilering (ieder voor zich),
- klantgerichtheid (hier en in het Zuiden),
- focus op corebusiness.

Afsluiting

Wat nemen de deelnemers mee vanuit deze bijeenkomst?

- Het valt op dat het verschil tussen de omvang van de kwadranten erg groot was. Er is veel animo voor de kwadranten waar samenwerking centraal staat.
- Er wordt meer gepraat over een commerciële aanpak.
- Er wordt veel intern gewerkt en gedacht en weinig over de schutting gekeken.
- Het is goed om divers te zijn. Je capaciteiten kun je op verschillende vlakken inzetten.
- Er is behoefte aan iets gezamenlijks. In welke vorm en ten behoeve waarvan is niet duidelijk. Zo wordt bereidheid tot samenwerking uitgesproken. Maar doen we dat in sessies als deze of in een andere vorm?
- Er is een wens om tot verduurzaming te komen, maar we weten niet hoe.
- Komt er een volgende bijeenkomst, een follow-up?

Ooit is er een voorstel gedaan voor een brief of een petitie. Martijn Harlaar komt daar te zijner tijd op terug.

Helga merkt op dat het goed is om te zien dat er veel dezelfde soort gedachten en ideeën leven. NCDO kan een vervolg organiseren, maar niet oneindig en met als voorwaarde een actieve rol van andere partijen. Voor NCDO geldt dat in 2011 nog een aantal activiteiten georganiseerd zullen worden tbv het netwerk sport en OS. Het programma sport zal echter ná 2011 niet in deze vorm voortgezet worden. Dat heeft te maken met beleidswijzigingen en een veranderende koers van NCDO en nieuwe dynamieken en behoeften in het sport en OS veld.

Een deelnemer zegt een vervolgbijeenkomst natuurlijk prima te vinden, maar wat werken we dan (verder) uit?

Wat doen we gezamenlijk en wie wil meedoen tegen welke prijs? Lobby is misschien een goed uitgangspunt. In ieder geval moet zichtbaar worden gemaakt wat de kracht van sport is (nu vooral aan de politiek)!

Ook is het mogelijk een community of practise oid op te zetten tbv verdere discussie over de toekomst van sport en OS. NCDO zoekt uit of dit mogelijk is via de sportdevelopment website.

Helga vraagt de deelnemers nog eens in een paar steekwoorden op een kaartje te zetten wat ze van deze bijeenkomst vonden.

Daarmee wordt de bijeenkomst afgesloten, met dank aan alle deelnemers en organisatoren.